

IV

(Alte acte)

SPAȚIUL ECONOMIC EUROPEAN

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE A AELS

DECIZIA A AUTORITĂȚII DE SUPRAVEGHERE A AELS

Nr. 90/04/COL

din 23 aprilie 2004

de modificare pentru a patruzeci și șasea oară a normelor procedurale și de fond în domeniul ajutoarelor de stat prin introducerea unui nou capitol, 24C: Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul serviciului public de radiodifuziune

AUTORITATEA DE SUPRAVEGHERE A AELS,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul privind Spațiul Economic European ⁽¹⁾, în special articolele 61-63 și Protocolul 26,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul dintre statele AELS privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție ⁽²⁾, în special articolul 24 și articolul 5 alineatul (2) litera (b), precum și articolul 1 din partea I a Protocolului 3,

ÎNTRUCÂT, în temeiul articolului 24 din Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție, Autoritatea de Supraveghere a AELS aduce la îndeplinire dispozițiile Acordului SEE privind ajutoarele de stat;

ÎNTRUCÂT în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție, Autoritatea de Supraveghere a AELS emite comunicări sau orientări privind chestiuni reglementate de Acordul SEE, dacă Acordul SEE sau Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție prevăd în mod expres sau dacă Autoritatea de Supraveghere a AELS consideră că este necesar;

REAMINTIND normele procedurale și de fond în domeniul ajutoarelor de stat ⁽³⁾ adoptate la 19 ianuarie 1994 de Autoritatea de Supraveghere a AELS ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ Denumit în continuare „Acordul SEE”.

⁽²⁾ Denumit în continuare „Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție”.

⁽³⁾ Denumite în continuare „Orientările privind ajutoarele de stat”.

⁽⁴⁾ Publicate inițial în JO L 231, 3.9.1994 și în Suplimentul SEE nr. 32 de la aceeași dată, astfel cum au fost modificate ultima dată prin Decizia nr. 62/04/COL din 31 martie 2004 (încă nepublicată).

ÎNTRUCÂT, la 17 octombrie 2001, Comisia Europeană a adoptat o nouă comunicare stabilind principiile de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat în domeniul serviciului public de radiodifuziune ⁽⁵⁾;

ÎNTRUCÂT prezenta comunicare are relevanță și pentru SEE;

ÎNTRUCÂT trebuie asigurată o aplicare unitară a normelor privind ajutoarele de stat pe teritoriul SEE;

ÎNTRUCÂT, în conformitate cu punctul II din titlul „GENERALITĂȚI” de la finalul anexei XV la Acordul SEE, Autoritatea de Supraveghere a AELS urmează să adopte, după consultarea Comisiei, acte corespunzătoare celor adoptate de Comisia Europeană;

ÎN URMA consultării Comisiei Europene;

REAMINTIND că Autoritatea de Supraveghere a AELS a consultat statele AELS într-o reuniune multilaterală pe această temă,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

1. Orientările privind ajutoarele de stat sunt modificate prin introducerea unui nou capitol, 24C, Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul serviciului public de radiodifuziune. Noul capitol este inclus în anexa la prezenta decizie.

⁽⁵⁾ Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul serviciului public de radiodifuziune, JO C 320, 15.11.2001, p. 5.

2. Statele AELS sunt informate prin intermediul unei scrisori care conține o copie a prezentei decizii și a anexei respective.
3. Comisia Europeană este informată, în conformitate cu litera (d) din Protocolul 27 la Acordul SEE, printr-o copie a prezentei decizii, inclusiv anexa respectivă.
4. Decizia, inclusiv anexa, se publică în secțiunea SEE a *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene* și în suplimentul SEE la acesta.
5. Prezenta decizie este autentică în limba engleză.

Adoptată la Bruxelles, 23 aprilie 2004.

Pentru Autoritatea de Supraveghere a AELS

Hannes HAFSTEIN
Președintele

Einar M. BULL
Membru al Colegiului

ANEXĂ

24C. APLICAREA NORMELOR PRIVIND AJUTOARELE DE STAT ÎN DOMENIUL SERVICIULUI PUBLIC DE RADIODIFUZIUNE ⁽¹⁾**24C.1. Introducere**

1. În ultimele două decenii, sectorul radiodifuziunii a fost supus unei serii de schimbări importante. Eliminarea monopolurilor, apariția de noi operatori și dezvoltarea rapidă a tehnologiei au modificat în mod fundamental mediul concurențial. Difuzarea programelor de televiziune era, în mod tradițional, o activitate rezervată. Încă de la început, această activitate a fost desfășurată, în majoritatea cazurilor, de către întreprinderi publice într-un regim de monopol, în principal ca o consecință a numărului limitat de frecvențe de radiodifuziune disponibile și a barierelor importante la intrarea pe piață.
2. Cu toate acestea, în anii 1970, dezvoltarea economică și tehnologică a permis statelor AELS să autorizeze, într-o măsură din ce în ce mai mare, alți operatori de radiodifuziune. În consecință, statele AELS au decis să deschidă piața pentru concurență. Aceasta a permis consumatorilor să beneficieze de o gamă mai largă de opțiuni, deoarece numeroase canale suplimentare și noi servicii au devenit disponibile; de asemenea, a fost favorizată apariția și dezvoltarea de operatori europeni importanți, dezvoltarea noilor tehnologii și un nivel mai ridicat de pluralism în sectorul respectiv. Concomitent cu deschiderea pieței pentru concurență, statele AELS au considerat că serviciile publice de radiodifuziune trebuie păstrate pentru a garanta acoperirea unor domenii variate și satisfacerea nevoilor pe care operatorii privați nu ar fi reușit să le satisfacă la un nivel optim.
3. Intensificarea concurenței, precum și prezența operatorilor finanțați de către stat au contribuit la creșterea preocupării pentru egalitatea de tratament, care a fost adusă în atenția Autorității de către operatorii privați. Plângerile se referă la pretense încălcări ale articolului 61 din Acordul SEE cu privire la sistemele de finanțare publică instituite în favoarea serviciilor publice de radiodifuziune.
4. Prezentele orientări stabilesc principiile pe care le va urma Autoritatea la aplicarea articolului 61 și a articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE în ceea ce privește finanțarea serviciilor publice de radiodifuziune de către stat. Respectarea acestor principii va asigura politicii Autorității de Supraveghere a AELS în domeniu cea mai mare transparență posibilă.

24C.2. Rolul serviciului public de radiodifuziune

1. Așa cum prevede Rezoluția Consiliului CE și a reprezentanților guvernelor statelor membre ale CE din 25 ianuarie 1994 privind serviciul public de radiodifuziune (denumită în continuare „Rezoluția privind serviciul public de radiodifuziune”) ⁽²⁾, „având în vedere funcțiile sale culturale, sociale și democratice asupra binelui comun, serviciul public de radiodifuziune deține o importanță vitală în promovarea democrației, a pluralismului, a coeziunii sociale, a diversității lingvistice și culturale”.
2. Serviciul public de radiodifuziune, cu toate că are o importanță economică evidentă, nu este comparabil cu un serviciu public desfășurat în alte sectoare economice. Nu există un alt serviciu public care, în același timp, să dispună de acces la un segment de populație atât de vast, să ofere acestuia un volum atât de mare de informații și să transmită și să influențeze astfel atât opiniile individuale, cât și opinia publică.
3. Serviciul public de radiodifuziune joacă un rol important în promovarea diversității culturale în fiecare țară, în oferirea unor programe educaționale, în informarea obiectivă a opiniei publice, în asigurarea pluralismului și în oferirea unui divertisment de calitate, în mod democratic și gratuit ⁽³⁾.
4. În plus, radiodifuziunea este, în general, percepută drept o sursă de informații fiabilă și reprezintă principala sursă de informare pentru o parte considerabilă a populației. Astfel, aceasta îmbogățește dezbaterile publice și, în ultimă instanță, garantează tuturor cetățenilor participarea într-o măsură echitabilă la viața publică.
5. Rolul serviciului public ⁽⁴⁾ în general este recunoscut de Acordul SEE. Principala dispoziție în acest sens o constituie articolul 59 alineatul (2) din Acordul SEE, care are următorul conținut: „Întreprinderilor cărora li se încredințează gestiunea serviciilor de interes economic general sau având caracterul unui monopol producător de venituri se supun normelor din prezentul acord, în special normelor referitoare la concurență, în măsura în care aplicarea acestor norme nu obstrucționează, în drept sau în fapt, executarea anumitor sarcini care le-au fost atribuite. Dezvoltarea comerțului nu trebuie să fie afectată într-o asemenea măsură încât să contravină intereselor părților contractante.”

⁽¹⁾ Prezentul capitol se bazează într-o mare măsură pe Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul serviciului public de radiodifuziune, JO C 320, 15.11.2001, p. 5.

⁽²⁾ JO C 30, 5.2.1999, p. 1; incorporat în Acordul SEE la anexa X punctul 4, ca document de care părțile contractante iau act, prin Decizia nr. 118/1999, JO L 325, 21.12.2000, p. 33 și Suplimentul SEE nr. 60, 21.12.2000, p. 423 (islandeză) și p. 424 (norvegiană); intrată în vigoare la 1.10.1999.

⁽³⁾ „Era digitală și politica audiovizuală europeană. Raportul Grupului la nivel înalt privind politica audiovizuală europeană”, 1998.

⁽⁴⁾ Pentru scopul prezentelor orientări, sintagma „serviciu public” corespunde sintagmei „serviciilor de interes economic general” utilizate în articolul 59 alineatul (2) din Acordul SEE.

6. Curtea de Justiție a Comunităților Europene a recunoscut în două cazuri că difuzarea serviciilor de televiziune poate fi considerată printre „serviciile de interes economic general” în temeiul articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE ⁽⁵⁾. Curtea Europeană de Justiție a subliniat faptul că aceste servicii se supun dispozițiilor privind concurența, cu excepția cazului în care se demonstrează că aplicarea normelor ar fi incompatibilă cu realizarea sarcinilor specifice ⁽⁶⁾.
7. Rezoluția privind serviciul public de radiodifuziune, luând în considerare natura specială a serviciului radiodifuziunii, a stabilit principiile și condițiile conform cărora dispozițiile Tratatului de instituire a Comunităților Europene trebuie aplicate în acest sector:

„Dispozițiile Tratatului de instituire a Comunității Europene nu aduc atingere competenței statelor membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune în măsura în care finanțarea se acordă serviciilor de radiodifuziune cu scopul ca acestea să își îndeplinească misiunea de serviciu public, așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare stat membru, și în măsura în care finanțarea respectivă nu aduce atingere condițiilor schimburilor și concurenței în Comunitate, într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, iar realizarea misiunii acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare.”

Deoarece rezoluția este încorporată în Acordul SEE ca un act de care părțile contractante iau act ⁽⁷⁾, principiile similare celor citate se vor aplica în SEE.

8. Rezoluția privind serviciul public de radiodifuziune a afirmat încă o dată importanța serviciului public de radiodifuziune pentru viața socială, democratică și culturală: „Accesul larg al publicului la diferite canale și servicii, fără discriminare și pe baza egalității de șanse, constituie o condiție prealabilă necesară pentru îndeplinirea misiunii speciale a serviciului public de radiodifuziune.” În plus, serviciul public de radiodifuziune trebuie „să beneficieze de progresul tehnologic”, să ofere „publicului avantajele noilor servicii audiovizuale și de informare și ale noilor tehnologii” și să se implice în „dezvoltarea și diversificarea activităților în era digitală”. În cele din urmă, „serviciul public de radiodifuziune trebuie să fie în măsură să continue furnizarea unei game largi de programe, în conformitate cu misiunea sa, astfel cum a fost definită de către statele membre, pentru a se adresa societății în ansamblul său; în acest context, eforturile serviciului public de radiodifuziune de atragere a unui public cât mai larg sunt legitime.”
9. Având în vedere aceste caracteristici, specifice sectorului radiodifuziunii, mandatul de serviciu public care cuprinde, așa cum prevede Rezoluția privind serviciul public de radiodifuziune, „o gamă variată de programe, în conformitate cu misiunea sa”, poate fi considerat în principiu legitim, întrucât are ca scop oferirea de programe variate și echilibrate, în măsură să mențină un anumit nivel al audienței pentru serviciile publice de radiodifuziune și să asigure, astfel, îndeplinirea misiunii acestora, respectiv satisfacerea nevoilor democratice, sociale și culturale ale societății și garantarea pluralismului.
10. Trebuie observat faptul că operatorii privați, dintre care un anumit număr sunt supuși unor obligații de serviciu public, participă, de asemenea, la realizarea obiectivelor Rezoluției privind serviciul public de radiodifuziune, în măsura în care contribuie la garantarea pluralismului, la îmbogățirea dezbaterilor culturale și politice și la extinderea gamei de programe.

24C.3. Contextul juridic

1. Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat pentru un serviciu public de radiodifuziune trebuie să ia în considerare o serie de elemente diferite. Acordul SEE include articolul 61 privind ajutorul de stat și articolul 59 alineatul (2) privind aplicarea normelor din Acordul SEE și, în special, a normelor privind concurența serviciilor de interes economic general. Protocolul 3 la Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție stabilește regulamentul de procedură în cazurile de ajutor de stat.
2. Pentru Comunitățile Europene, Tratatul de la Amsterdam a introdus o dispoziție specială (articolul 16 din Tratatul CE) privind serviciile de interes economic general și un protocol de interpretare privind sistemul serviciilor publice de radiodifuziune. Tratatul de la Maastricht introdusese deja un articol care stabilea rolul Comunității în domeniul culturii (articolul 151 din Tratatul CE) și o clauză de eventuală compatibilitate a ajutorului de stat pentru promovarea culturii [articolul 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE]. Acordul SEE nu conține o „derogare culturală” similară celei din articolul 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE. Totuși, aceasta nu înseamnă că o derogare pentru astfel de măsuri este exclusă. După cum s-a întâmplat deja în cazuri precedente, Autoritatea poate aproba astfel de măsuri de sprijin din motive culturale, pe baza articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul SEE ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Articolul 86 alineatul (2) din Tratatul CE corespunde articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE.

⁽⁶⁾ Cauza T-69/89 *Radio Telefís Éireann c. Comisiei*, Culegere 1991, p. II 485, punctul 82; Cauza 155/73 *Giuseppe Sacchi*, Culegere 1974, p. 409, punctul 15.

⁽⁷⁾ A se vedea nota de subsol 2.

⁽⁸⁾ Decizia 32/02/COL a Autorității de Supraveghere a AELS din 20.2.2002 privind producția cinematografică și activitățile conexe cinematografiei în Norvegia. Mai multe detalii sunt disponibile la punctul 24.C.5.2 a prezentelor Orientări.

3. Directiva 89/552/CEE din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune⁽⁹⁾, așa cum a fost modificată prin Directiva 97/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁽¹⁰⁾, a fost încorporată în anexa X la Acordul SEE⁽¹¹⁾. Directiva 80/723/CEE din 25 iunie 1980 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența financiară din cadrul anumitor întreprinderi⁽¹²⁾, așa cum a fost modificată prin Directiva 2000/52/CE a Comisiei din 26 iulie 2000⁽¹³⁾, a fost încorporată în cadrul juridic al Acordului SEE prin Decizia nr. 6/2001 a Comitetului mixt al SEE⁽¹⁴⁾. Prezentele norme sunt supuse interpretării de către Curtea AELS în cadrul „pilonului AELS” și de către Curtea Europeană de Justiție și Tribunalul European de Primă Instanță în cadrul „pilonului comunitar”. De asemenea, Autoritatea a adoptat mai multe orientări cu privire la aplicarea normelor privind ajutorul de stat, care corespund unor comunicări similare elaborate de Comisia Europeană.

24C.4. Aplicabilitatea articolului 61 alineatul (1) din Acordul SEE

24C.4.1. Caracterul de ajutor de stat al finanțării publice a serviciilor publice de radiodifuziune

1. Articolul 61 alineatul (1) din Acordul SEE: „Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, orice ajutor acordat de statele membre ale CE, statele AELS sau din resurse de stat, în orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției anumitor mărfuri este incompatibil cu funcționarea prezentului acord, în măsura în care afectează comerțul dintre părțile contractante.”
2. Efectul, și nu scopul intervenției statului reprezintă elementul esențial pentru a stabili caracterul acestuia de ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul SEE. Finanțarea de către stat a serviciilor publice de radiodifuziune trebuie considerată ajutor de stat în măsura în care îndeplinește criteriile menționate anterior. Aceste servicii sunt finanțate în mod normal din bugetul de stat sau prin intermediul unor taxe percepute proprietarilor de televizoare. În anumite cazuri, statul efectuează aporturi de capital sau anulări de datorii în favoarea serviciilor publice de radiodifuziune. Măsurile financiare în cauză sunt în mod normal efectuate de către autoritățile publice și presupun un transfer de resurse de stat. În plus, în cazul în care aceste măsuri nu respectă testul investitorului în economia de piață, conform capitolului 19 din Orientările privind ajutoarele de stat, elaborate de Autoritate, privind participarea autorităților publice la capitalul întreprinderilor, și capitolului 20 privind aplicarea dispozițiilor în materie de ajutoare de stat la întreprinderile publice din industria prelucrătoare⁽¹⁵⁾, acestea favorizează, în majoritatea cazurilor, doar anumiți operatori și, în consecință, pot denatura concurența. În mod evident, existența ajutoarelor de stat va trebui determinată de la caz la caz, ținând cont de natura specifică a finanțării⁽¹⁶⁾.
3. Așa cum a remarcat Curtea Europeană de Justiție, „Atunci când un ajutor acordat de stat sau prin intermediul unor resurse de stat consolidează poziția unei întreprinderi în raport cu alte întreprinderi concurente în cadrul comerțului intracomunitar, acestea din urmă trebuie considerate a fi influențate de respectivul ajutor”⁽¹⁷⁾. În general, se poate considera că finanțarea acordată de stat serviciilor publice de radiodifuziune influențează comerțul între părțile contractante. Acest fapt este evident în cazul achiziționării și al vânzării drepturilor de difuzare, care se realizează de multe ori la nivel internațional. De asemenea, în cazul serviciilor publice de radiodifuziune autorizate să vândă spații publicitare, publicitatea are un efect transfrontalier, în special în zonele lingvistice omogene situate de o parte și de alta a frontierelor naționale. În plus, structura acționariatului operatorilor comerciali poate cuprinde mai multe state SEE.
4. Potrivit jurisprudenței Curții Europene de Justiție și a Tribunalului de Primă Instanță⁽¹⁸⁾, în general orice transfer de resurse de stat către o anumită întreprindere trebuie considerat drept ajutor de stat [în măsura în care se îndeplinesc toate condițiile de aplicare a articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE]. Cu toate acestea, așa cum a decis Curtea Europeană de Justiție în hotărârea adoptată în cazul *Altmark Trans GmbH*⁽¹⁹⁾ (denumită în continuare „hotărârea Altmark”), „în cazul în care o măsură de stat trebuie considerată drept o compensare pentru serviciile oferite de întreprinderile beneficiare la îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, astfel încât întreprinderile în cauză nu se bucură de un real avantaj financiar, iar măsura nu are ca efect favorizarea unei poziții concurențiale superioare celor ale întreprinderilor cu care concurează, această măsură nu intră sub incidența articolului 92 alineatul (1) [în prezent articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE]”.

⁽⁹⁾ JO L 298, 17.10.1989, p. 23.

⁽¹⁰⁾ JO L 202, 30.7.1997, p. 60.

⁽¹¹⁾ Decizia nr. 82/1999 a Comitetului mixt al SEE, JO L 296, 23.11.2000, p. 39 și Suplimentul SEE nr. 54, 23.11.2000, p. 99 (islandeză) și partea 2, p. 69 (norvegiană); în vigoare la 1.7.2000.

⁽¹²⁾ JO L 195, 29.7.1980, p. 35, încorporat în anexa XV la Acordul SEE.

⁽¹³⁾ JO L 193, 29.7.2000, p. 75.

⁽¹⁴⁾ JO L 66, 8.3.2001, p. 48 și Suplimentul SEE nr. 12, 8.3.2001, p. 6; intrat în vigoare la 1.6.2002.

⁽¹⁵⁾ Capitolul 19 din Orientările privind ajutoarele de stat se bazează pe Buletinul CE 9-1984 privind aplicarea (fostelor) articole 92 și 93 din Tratatul CEE pentru participarea autorităților publice la capitalul întreprinderilor. Capitolul 20 corespunde Comunicării Comisiei către statele membre privind aplicarea (fostelor) articole 92 și 93 din Tratatul CEE (actualele articole 87 și 88 din Tratatul CE) și a articolului 5 din Directiva 80/723/CEE a Comisiei pentru întreprinderile publice din sectorul industriei prelucrătoare, JO C 307, 13.11.1993, p. 3.

⁽¹⁶⁾ A se vedea Deciziile NN 88/98 ale Comisiei, *Finanțarea unui canal de știri cu difuzare 24 de ore din 24 de către BBC, fără publicitate, cu taxă de licență*, JO C 78, 18.3.2000, p. 6, și NN 70/98, *Ajutor de stat în favoarea canalelor publice de radiodifuziune „Kinderkanal” și „Phoenix”*, JO C 238, 21.8.1999, p. 3.

⁽¹⁷⁾ Cauzele 730/79, *Phillip Morris Holland c. Comisiei*, Culegere 1980, p. 2671, punctul 11; C-303/88, *Italia c. Comisiei*, Culegere 1991, p. I-1433, punctul 27; C-156/98, *Germania c. Comisiei*, Culegere 2000, p. I-6857, punctul 33.

⁽¹⁸⁾ Cauzele T-106/95, *FFSA et al. c. Comisiei*, Culegere 1997, p. II-229; T-46/97, *SIC c. Comisiei*, Culegere 2000, p. II-2125 și C-332/98, *Franța c. Comisiei*, Culegere 2000, p. I-4833.

⁽¹⁹⁾ Cauza C-280/00 *Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg c. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, Culegere 2003, p. I-7747, punctul 89 și următoarele.

5. Conform hotărârii *Altmark* a Curții Europene de Justiție, pentru a nu fi calificată drept ajutor de stat, o astfel de compensație trebuie să îndeplinească cele patru condiții enumerate în continuare:
- „— în primul rând, întreprinderea beneficiară trebuie să aibă efectiv de îndeplinit obligații de serviciu public, iar aceste obligații trebuie să fie definite clar;
  - în al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie să fie stabiliți în prealabil, într-o manieră obiectivă și transparentă, pentru a evita ca aceasta să confere un avantaj economic care ar putea favoriza întreprinderea beneficiară față de întreprinderi concurente;
  - în al treilea rând, compensația nu trebuie să depășească suma necesară acoperirii totale sau parțiale a costurilor ocazionate de executarea obligațiilor de serviciu public, luându-se în considerare veniturile aferente și un profit rezonabil pentru îndeplinirea acestor obligații;
  - în al patrulea rând, atunci când întreprinderea însărcinată cu executarea obligațiilor de serviciu public într-un caz concret nu a fost aleasă în conformitate cu procedura privind achizițiile publice care ar permite selectarea ofertantului capabil să presteze aceste servicii la costul cel mai mic pentru comunitate, nivelul compensației necesare trebuie determinat pe baza unei analize a costurilor pe care o întreprindere obișnuită, bine gestionată și echipată în mod corespunzător cu mijloace de transport, astfel încât să îndeplinească cerințele necesare de serviciu public, le-ar fi înregistrat pentru a executa aceste obligații, luându-se în considerare atât veniturile aferente, cât și un profit rezonabil pentru executarea acestor obligații”.
6. Autoritatea va lua în considerare această interpretare a Curții Europene de Justiție la evaluarea plăților pentru compensarea pentru serviciu public în temeiul articolului 61 alineatul (1) din Acordul SEE. Sprijinul acordat de stat, care îndeplinește condițiile menționate anterior nu constituie prin urmare un ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul SEE și nu trebuie notificat Autorității.

24C.4.2. Natura ajutorului: ajutoare existente și ajutoare noi

1. Sistemele de finanțare în prezent în vigoare în majoritatea statelor AELS au fost introduse cu mult timp în urmă. Ca primă etapă, Autoritatea trebuie să stabilească așadar dacă aceste sisteme pot fi considerate „ajutoare existente” în sensul articolului 1 alineatul (1) din partea I a Protocolului 3 la Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție ⁽²⁰⁾.
2. Ajutoarele existente sunt reglementate de articolul 1 alineatul (1) din partea I a Protocolului 3 la Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție care prevede următoarele: „Autoritatea de Supraveghere a AELS, împreună cu statele AELS, verifică permanent toate sistemele de ajutor existente în aceste state. Autoritatea le propune acestora măsurile utile cerute de dezvoltarea treptată sau de funcționarea Acordului SEE.”
3. În conformitate cu articolul 1 litera (b) punctul (i) din partea II a Protocolului 3 la Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție, ajutoarele existente includ „orice ajutor care exista înainte de intrarea în vigoare a Acordului SEE în statele AELS respective, adică sistemele de ajutor și ajutoarele individuale puse în aplicare anterior și care se aplică și ulterior intrării în vigoare a Acordului SEE”.
4. În temeiul articolului 1 litera (b) punctul (v) din partea II a Protocolului 3 la Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție, ajutorul existent cuprinde și „ajutorul considerat ajutor existent, deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în aplicare, nu reprezenta un ajutor și că a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției Spațiului Economic European și fără să fi fost modificat de statul AELS [...]”.
5. În conformitate cu Protocolul 3 la Acordul privind Instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție și cu jurisprudența Curții Europene de Justiție ⁽²¹⁾, Autoritatea trebuie să verifice dacă, de la data introducerii sale, cadrul juridic în care s-a acordat ajutorul a fost modificat. Autoritatea trebuie să ia în considerare toate elementele juridice și economice referitoare la sistemul de radiodifuziune din statul AELS respectiv. Cu toate că elementele juridice și economice relevante pentru evaluarea respectivă prezintă aspecte comune în toate statele SEE, Autoritatea consideră că cea mai adecvată metodă este analiza de la caz la caz.

24C.5. Evaluarea compatibilității ajutorului de stat în temeiul articolului 61 alineatele (2) și (3) din Acordul SEE

1. Autoritatea trebuie să analizeze ajutoarele de stat acordate serviciilor publice de radiodifuziune pentru a stabili compatibilitatea acestora cu funcționarea Acordului SEE. Derogările enumerate la articolul 61 alineatele (2) și (3) din Acordul SEE pot fi aplicate, după caz.

⁽²⁰⁾ Corespunde articolului 88 alineatul (1) din Tratatul CE.

⁽²¹⁾ Cauza C-44/93, *Narmur-Les Assurances du Crédit SA c. Office National du Dueroire și Regatului Belgiei*, Culegere 1994, p. I-3829.

2. Acordul SEE nu conține o dispoziție care să corespundă articolului 151 alineatul (4) din Tratatul CE, care obligă Comisia Europeană să ia în considerare aspectele culturale în acțiunile sale în conformitate cu alte dispoziții, și nu conține nicio derogare culturală similară celei din articolul 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE. Acest fapt nu implică, totuși, că punerea în aplicare a normelor privind ajutoarele de stat nu lasă loc pentru luarea în considerare a aspectelor culturale. În acest sens, trebuie reamintit faptul că Autoritatea a stabilit, într-o decizie privind producția cinematografică și activitățile conexe cinematografiei în Norvegia, că măsuri de sprijin pentru cinematografie pot fi aprobate pentru motive culturale, pe baza articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul SEE, cu condiția ca această abordare să ia suficient în considerare criteriile stabilite de Comisia Europeană și să nu se abată de la practicile Comisiei, anterioare adoptării articolului 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE. În al doilea rând, trebuie notat că, în deciziile NN 49/97 și N 357/99 privind un pachet de sprijin pentru producția cinematografică și de televiziune irlandeză, Comisia Europeană a subliniat explicit că introducerea articolului 151 alineatul (1) și a articolului 87 alineatul (3) litera (d) nu reflectă în mod necesar o schimbare a politicii Comisiei privind sectorul cultural. În al treilea rând, Rezoluția privind serviciul public de radiodifuziune recunoaște că serviciul public de radiodifuziune îndeplinește o funcție culturală și că aplicarea normelor de concurență ar trebui să ia în considerare realizarea misiunii acestui serviciu public.
3. Autoritatea are sarcina de a decide asupra aplicării efective a oricărei derogări prevăzute la articolul 61 alineatul (3) din Acordul SEE și asupra modalității de a lua în considerare aspectele culturale. Trebuie reamintit faptul că dispozițiile care acordă derogări de la interdicția de acordare a ajutoarelor de stat trebuie să fie aplicate restrictiv. Prin urmare, în viziunea Comisiei Europene, pentru derogarea ajutorului de la interdicția de acordare a ajutoarelor de stat în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE, noțiunea de „cultură” trebuie de asemenea interpretată restrictiv. Aceeași regulă se aplică și atunci când Autoritatea analizează dacă o măsură poate obține o derogare pe motive culturale în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul SEE. Așa cum a declarat Comisia Europeană în decizia sa *Kinderkanal* și *Phoenix*, nevoile educaționale și democratice ale unui stat membru trebuie să fie evaluate separat de promovarea culturii ⁽²²⁾. În acest sens, trebuie menționat faptul că există o distincție între nevoile culturale, sociale și democratice ale fiecărei societăți. Educația poate avea, desigur, și un aspect cultural.
4. Frecvent, ajutoarele de stat acordate serviciilor publice de radiodifuziune nu fac distincția între cele trei tipuri de nevoi. În consecință, cu excepția cazului în care un stat AELS nu prevede o definiție și o finanțare distincte în ceea ce privește ajutoarele de stat pentru promovarea culturii, astfel de ajutoare nu pot fi în general autorizate pe această bază. Acestea pot fi totuși evaluate în mod normal în temeiul articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE privind serviciile de interes economic general. În orice caz, indiferent de temeiul juridic în funcție de care se stabilește compatibilitatea, Autoritatea va efectua evaluarea de fond pe baza aceluiași criterii, și anume cele prevăzute în prezentele Orientări.

24C.6. Evaluarea compatibilității ajutorului de stat în temeiul articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE

1. În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții Europene de Justiție, articolul 86 din Tratatul CE ⁽²³⁾ prevede o derogare și, prin urmare, trebuie interpretat în mod restrictiv. Curtea Europeană de Justiție a precizat că, pentru ca o măsură să poată beneficia de o astfel de derogare, este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:
  - (i) serviciul în cauză trebuie să fie un serviciu de interes economic general și trebuie să fie definit în mod clar ca atare de către statul membru (definiție);
  - (ii) întreprinderii în cauză trebuie să i se fi încredințat în mod explicit prestarea serviciului respectiv de către statul membru (mandat);
  - (iii) aplicarea normelor de concurență din tratat (în acest caz, interdicția acordării ajutoarelor de stat) trebuie să împiedice realizarea sarcinilor specifice încredințate întreprinderii, iar derogarea de la respectivele norme nu trebuie să afecteze dezvoltarea comerțului într-o măsură care să contravină intereselor comunitare (testul de proporționalitate).
2. Autoritatea este cea care evaluează dacă aceste condiții sunt îndeplinite la aplicarea articolului corespunzător, și anume articolul 59 alineatul (2) din Acordul SEE în statele AELS.
3. În cazul special al serviciului public de radiodifuziune, abordarea menționată anterior trebuie adaptată în funcție de Rezoluția privind serviciul public de radiodifuziune, care se referă la „misiunea de serviciu public, așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare stat membru” (definiție și mandat) și prevede o derogare de la normele din tratat destinate finanțării serviciului public de radiodifuziune „în măsura în care finanțarea se acordă organismelor de radiodifuziune cu scopul ca acestea să-și îndeplinească misiunea de serviciu public... și... nu aduce atingere condițiilor schimburilor și concurenței în Comunitate într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, iar realizarea misiunii acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare” (proporționalitate).

⁽²²⁾ Vezi nota de subsol 16.

⁽²³⁾ Articolul 86 din Tratatul CE corespunde articolului 59 din Acordul SEE.

4. După cum arată practica decizională recentă a Comisiei, o măsură care nu îndeplinește cumulativ criteriile Altmark trebuie în continuare analizată conform articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE, respectiv articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE ⁽²⁴⁾.

24C.6.1. Definiția misiunii de serviciu public

1. În vederea îndeplinirii condiției menționate la punctul 24C.6.1 pentru aplicarea articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE, este necesară stabilirea unei definiții oficiale a misiunii de serviciu public. Numai atunci Autoritatea va putea evalua cu suficientă certitudine juridică dacă derogarea prevăzută la articolul 59 alineatul (2) din Acordul SEE este aplicabilă.
2. Definiția misiunii de serviciu public este de competența statelor AELS, care pot decide la nivel național, regional sau local. În general, în exercitarea acestei competențe, trebuie avut în vedere conceptul de „serviciu de interes economic general”. Cu toate acestea, ținând cont de caracterul specific al sectorului radiodifuziunii, o definiție „largă”, care să acorde unui anumit serviciu de radiodifuziune sarcina de a oferi un program echilibrat și variat, în conformitate cu misiunea sa, și de a păstra în același timp un anumit nivel de audiență, poate fi considerată legitimă în temeiul articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE. O astfel de definiție ar fi compatibilă cu satisfacerea nevoilor democratice, sociale și culturale ale unei societăți, precum și cu garantarea pluralismului, inclusiv a diversității culturale și lingvistice.
3. În mod similar, misiunea de serviciu public poate cuprinde anumite servicii care nu sunt „programe” în sensul tradițional al termenului, de exemplu serviciile de informare online, în măsura în care satisfac aceleași nevoi democratice, sociale și culturale ale societății în cauză, ținând cont în același timp de dezvoltarea și diversificarea activităților în era digitală.
4. De fiecare dată când misiunea de serviciu public se extinde și acoperă noi servicii, definiția și misiunea ar trebui modificate în mod corespunzător, în limitele articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE.
5. Autoritatea are sarcina să verifice dacă statele AELS respectă dispozițiile Acordului SEE. În ceea ce privește definiția serviciului public în sectorul radiodifuziunii, rolul Autorității se limitează la a verifica dacă există o eroare manifestă. Autorității nu îi revine rolul de a decide dacă un program trebuie furnizat ca serviciu de interes economic general, nici de a pune la îndoială natura sau calitatea unui anumit produs. Cu toate acestea, ar exista o eroare manifestă în definiția misiunii de serviciu public în cazul în care aceasta ar include activități care nu ar putea fi în mod rezonabil considerate ca îndeplinind „nevoile democratice, sociale și culturale ale fiecărei societăți”. De exemplu, acesta ar fi, în mod normal, cazul comerțului electronic. În acest sens, trebuie reamintit faptul că misiunea de serviciu public desemnează serviciile propuse publicului în interes general. Problema definirii misiunii de serviciu public nu trebuie confundată cu problema mecanismului de finanțare ales pentru furnizarea respectivelor servicii. Prin urmare, dacă serviciile publice de radiodifuziune pot desfășura activități comerciale, precum vânzarea de spații publicitare pentru a obține venituri, activitățile respective nu pot fi considerate ca făcând parte integrantă din misiunea de serviciu public.
6. Definiția misiunii de serviciu public ar trebui să fie cât de precisă posibil. Aceasta nu ar trebui să lase nicio îndoială în privința intenției statului AELS de a include sau nu în misiunea de serviciu public o anumită activitate, desfășurată de un serviciu de radiodifuziune ales. În absența unei definiții clare și precise a obligațiilor impuse unui serviciu public de radiodifuziune, Autoritatea nu și-ar putea îndeplini sarcinile care îi revin în temeiul articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE și, în consecință, nu ar putea acorda nicio derogare în temeiul prevederii respective.
7. Identificarea clară a activităților care fac parte din misiunea de serviciu public este importantă și pentru operatorii de servicii care nu sunt publice, pentru ca aceștia să își poată planifica activitățile.
8. În cele din urmă, condițiile misiunii de serviciu public ar trebui să fie precise, astfel încât autoritățile din statele AELS să poată monitoriza eficient respectarea lor, în conformitate cu prevederile din următorul capitol.

24C.6.2. Mandat și control

1. Pentru a putea beneficia de o derogare în temeiul articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE, misiunea de serviciu public ar trebui încredințată uneia sau mai multor întreprinderi printr-un act oficial (de exemplu, printr-un act legislativ, contract sau mandat).
2. Cu toate acestea nu este suficient ca serviciul public de radiodifuziune să fie însărcinat în mod oficial cu prestarea unui serviciu public bine definit. De asemenea, este necesar ca serviciul public să fie prestat în mod efectiv, în conformitate cu modalitățile prevăzute în actul oficial încheiat între stat și întreprinderea căreia i-a fost încredințată misiunea de serviciu public. În acest scop, este de dorit ca o autoritate competentă sau un organism desemnat în acest scop să controleze aplicarea sa. Necesitatea existenței unei autorități competente sau a unui organism însărcinat să exercite un control este evidentă în cazul standardelor de calitate impuse operatorului cărui i se încredințează misiunea. Autorității nu îi revine rolul de a aprecia respectarea standardelor de calitate: ea trebuie să se poată baza pe un control adecvat efectuat de către statele AELS.

⁽²⁴⁾ Decizia C62/1999 a Comisiei, RAI, punctul 99 și C85/2001, RTP, punctul 158.

3. Competența de a alege mecanismul care să asigure un control eficient al îndeplinirii obligațiilor de serviciu public aparține statelor SEE. Un asemenea organism nu poate fi considerat eficient decât în măsura în care este independent de întreprinderea căreia i se încredințează misiunea.
4. În absența unor indicii suficiente și fiabile care pot stabili dacă respectivul serviciu public este prestat efectiv în conformitate cu misiunea încredințată, Autoritatea nu ar putea să își îndeplinească sarcinile care îi revin în temeiul articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE și, prin urmare, nu ar putea acorda o derogare în temeiul acestei dispoziții.

24C.6.3. Finanțarea serviciului public de radiodifuziune și testul de proporționalitate

24C.6.3.1. Alegerea finanțării

1. Obligațiile de serviciu public pot fi cantitative, calitative sau atât cantitative, cât și calitative. Indiferent de formă, acestea pot justifica compensarea, în măsura în care presupun costuri suplimentare pe care operatorul de radiodifuziune nu ar fi trebuit să le suporte în mod normal.
2. Sistemele de finanțare pot fi împărțite în două mari categorii: „finanțare unică” și „finanțare mixtă”. Categoria „finanțării unice” cuprinde sistemele în care serviciile publice de radiodifuziune sunt finanțate numai din fonduri publice, indiferent de forma acestora. Sistemele de „finanțare mixtă” cuprind o gamă variată de mecanisme prin intermediul cărora serviciul public de radiodifuziune este finanțat în proporții variabile din resurse de stat și din venituri provenind din activități comerciale, precum vânzarea de spații publicitare sau de programe.
3. Rezoluția privind serviciul public de radiodifuziune precizează: „Dispozițiile Tratatului de instituire a Comunității Europene nu aduc atingere competenței statelor membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune ...”. Aceasta include alegerea sistemului de finanțare. Atât timp cât concurența pe piețele relevante (de exemplu, publicitate, achiziționarea și/sau vânzarea de programe) nu este afectată într-o măsură care contravine intereselor comune, nu poate exista în principiu nicio obiecție la alegerea unui sistem de finanțare mixt (care să combine fondurile publice și veniturile provenite din publicitate) în defavoarea unui sistem de finanțare unic (doar din fonduri publice).
4. În timp ce statele AELS sunt libere să aleagă modalitatea de finanțare a serviciului public de radiodifuziune, Autoritatea trebuie să verifice, în temeiul articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE, că derogarea de la aplicarea normală a normelor de concurență pentru prestarea unui serviciu de interes economic general nu afectează concurența în spațiul SEE în mod disproporționat. Acest test este de natură „negativă”: permite să se verifice dacă măsura adoptată nu este disproporționată. De asemenea, ajutorul nu trebuie să afecteze dezvoltarea comerțului într-o măsură care să contravină intereselor comune.
5. Rezoluția privind serviciul public de radiodifuziune confirmă, de asemenea, această abordare pentru serviciul public de radiodifuziune, precizând că finanțarea nu trebuie „să aducă atingere condițiilor schimburilor și concurenței în Comunitate într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, iar realizarea misiunii acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare”.

24C.6.3.2. Cerințe de transparență pentru evaluarea ajutoarelor de stat

1. Evaluarea realizată de Autoritate, menționată anterior, necesită o definiție clară și precisă a misiunii de serviciu public și o distincție clară și adecvată între activitățile de serviciu public și activitățile care nu sunt specifice serviciului public. La nivel național se impune deja, în mod normal, separarea conturilor între cele două sfere, pentru a se asigura transparența și controlul utilizării fondurilor publice. Separarea conturilor este necesară, de asemenea, pentru a permite Autorității să aplice testul de proporționalitate. Pentru Autoritate, acesta este un instrument de evaluare a eventualelor subvenții încrucișate și de motivare a plăților de compensări justificate pentru îndeplinirea misiunilor de interes economic general. Doar pe baza unei alocări adecvate de venituri și costuri se poate stabili dacă finanțarea publică se limitează efectiv la costurile nete ale misiunii de serviciu public și dacă poate fi, prin urmare, autorizată în temeiul articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE.
2. Cerințele de transparență în relațiile financiare dintre autoritățile publice și întreprinderile publice și în cadrul întreprinderilor cărora li s-au conferit drepturi speciale sau exclusive sau cărora li s-a încredințat prestarea unui serviciu de interes economic general sunt prevăzute în Directiva 80/723/CEE ⁽²⁵⁾.
3. Directiva 80/723/CEE solicită statelor AELS să adopte măsurile necesare pentru a garanta, în cazul fiecărei întreprinderi căreia i s-au acordat drepturi speciale sau exclusive ori căreia i-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general, care primește ajutoare de stat sub orice formă și care desfășoară alte activități nespecifice unui serviciu public, că: (a) conturile interne corespunzătoare diferitelor activități, și anume cele specifice serviciului public și cele nespecifice unui serviciu public, sunt separate; (b) toate costurile și veniturile sunt percepute și alocate corect, pe baza principiilor de contabilitate analitică aplicate de o manieră coerentă și justificabile în mod obiectiv; și (c) principiile de contabilitate analitică în conformitate cu care sunt stabilite conturile separate să fie definite în mod clar.

⁽²⁵⁾ A se vedea nota de subsol 12.

4. Cerințele generale de transparență se aplică și în cazul serviciilor publice de radiodifuziune, așa cum prevede al cincilea considerent din Directiva 2000/52/CE ⁽²⁶⁾. Noile cerințe se aplică serviciilor publice de radiodifuziune în măsura în care acestea beneficiază de ajutoare de stat și li s-a încredințat prestarea unui serviciu de interes economic general, pentru care ajutoarele de stat nu au fost stabilite pe o perioadă adecvată în urma unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii. Obligația separării conturilor nu se aplică serviciilor publice de radiodifuziune ale căror activități se limitează la prestarea de servicii de interes economic general și care nu desfășoară alte activități în afara domeniului respectivelor servicii.
5. În sectorul radiodifuziunii, separarea conturilor nu ridică probleme deosebite în ceea ce privește veniturile, dar poate fi dificilă sau chiar imposibilă în ceea ce privește costurile. Aceasta, ca urmare a faptului că, în sectorul radiodifuziunii, statele AELS pot considera că toate programele serviciilor de radiodifuziune sunt incluse în misiunea de serviciu public, permițând în același timp și exploatarea comercială a acestora. Cu alte cuvinte, activități diferite utilizează într-o mare măsură aceleași surse.
6. Din motivele menționate anterior, Autoritatea consideră că, în ceea ce privește veniturile, serviciile publice de radiodifuziune ar trebui să prezinte o evidență detaliată a surselor și a sumelor care corespund ansamblului de venituri obținute în urma prestării unor activități care nu sunt specifice unui serviciu public.
7. În ceea ce privește cheltuielile, costurile aferente activităților care nu sunt specifice unui serviciu public ar trebui clar identificate. În plus, în cazul în care se utilizează aceleași resurse — de personal, echipamente, instalații fixe — pentru a presta cele două tipuri de activități, costurile acestora ar trebui repartizate în funcție de diferența dintre costurile totale ale întreprinderii, incluzând serviciul care nu este public și costurile totale fără serviciul public ⁽²⁷⁾.
8. Cele menționate anterior presupun că, în mod contrar abordării adoptate în general pentru alte servicii publice, costurile care sunt în întregime imputabile activităților de serviciu public și de care beneficiază în același timp și activitățile comerciale nu necesită o separare între cele două tipuri de activități și pot fi afectate în întregime serviciului public. Este, de exemplu, cazul costurilor de producție ale unui program difuzat în cadrul misiunii de serviciu public, dar care este vândut și altor servicii de radiodifuziune. Cu toate acestea, exemplul cel mai important în acest sens îl constituie audiența, care este generată atât pentru a îndeplini misiunea de serviciu public, cât și pentru a vinde spații publicitare. Se consideră că o separare completă a acestor costuri între cele două tipuri de activități riscă să fie arbitrară și nesemnificativă. Totuși, în definirea politicilor de prețuri nu trebuie să se facă confuzie între alocarea costurilor din perspectiva transparenței conturilor și recuperarea costurilor. Această chestiune este abordată la punctul 24.C.6.3.3.2 din continuare.

24C.6.3.3. Proportionalitate

1. În aplicarea testului de proporționalitate, Autoritatea pornește de la premisa că finanțarea acordată de stat este necesară, în mod normal, pentru a permite întreprinderii să își îndeplinească misiunea de serviciu public. Cu toate acestea, pentru a îndeplini cerințele acestui test, ajutoarele de stat nu trebuie să depășească costurile nete ale misiunii de serviciu public, ținând cont și de alte venituri directe sau indirecte rezultate din aceasta. Din acest motiv, beneficiile nete pe care activitățile comerciale le obțin din serviciul public vor fi luate în considerare pentru a evalua proporționalitatea ajutorului.
2. Pe de altă parte, pot exista denaturări ale pieței care nu sunt necesare pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public. De exemplu, un serviciu public de radiodifuziune, în măsura în care ajutorul de stat acoperă profiturile scăzute, ar putea fi tentat să provoace scăderea prețurilor de pe piață pentru publicitate sau alte activități care nu sunt specifice unui serviciu public, pentru a reduce veniturile concurenților. Un asemenea comportament, dacă este dovedit, nu poate fi considerat specific misiunii de serviciu public încredințate respectivului serviciu de radiodifuziune. În cazul în care un serviciu public de radiodifuziune reduce prețurile activităților sale care nu sunt specifice serviciului public la un nivel inferior celui necesar pentru a acoperi ansamblul costurilor acestor activități, luate separat, pe care un operator comercial eficient ar trebui să le acopere în mod normal într-un caz asemănător, o astfel de practică indică prezența unei compensări care depășește strictul necesar pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public. Aceasta ar afecta condițiile schimburilor și concurenței din Spațiul Economic European într-o măsură care ar fi contrară interesului comun.
3. Prin urmare, în aplicarea testului de proporționalitate, Autoritatea stabilește dacă o eventuală denaturare a concurenței, cauzată de ajutorul acordat, se poate justifica prin necesitatea de a îndeplini misiunea de serviciu public, așa cum a fost definită de către statul AELS, și de a o finanța. Atunci când este necesar, Autoritatea adoptă, de asemenea, măsuri în temeiul altor prevederi ale Acordului SEE.

⁽²⁶⁾ A se vedea notele de subsol 13 și 14.

⁽²⁷⁾ Aceasta presupune referirea la o situație ipotetică în care activitățile nespecifice de serviciu public ar fi întrerupte. Costurile care ar fi astfel evitate reprezintă suma costurilor comune care trebuie alocate activităților care nu sunt specifice serviciului public.

4. Analiza efectelor ajutoarelor de stat asupra concurenței și a dezvoltării comerțului se va realiza în mod necesar pe baza caracteristicilor specifice fiecărei situații. Prezentă comunicare nu poate descrie în mod concret structura concurențială și celelalte caracteristici ale fiecărei piețe, deoarece acestea sunt în general foarte diferite între ele. Din același motiv, prezentele Orientări nu pot defini *ex ante* condițiile în care prețurile practicate de către serviciile publice de radiodifuziune sunt în conformitate cu principiile explicate la punctul 24.C.6.3.3.2. În consecință, evaluarea compatibilității unui ajutor de stat în favoarea unui serviciu public de radiodifuziune, în temeiul articolului 59 alineatul (2) din Acordul SEE se poate realiza doar de la caz la caz, potrivit practicii Autorității în materie.
5. În realizarea evaluării, Autoritatea ia în considerare faptul că, în măsura în care un ajutor de stat este necesar pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public, sistemul, în ansamblul său, ar putea avea ca efect pozitiv menținerea posibilității de alegere pe anumite piețe relevante⁽²⁸⁾. Totuși, acest efect trebuie să fie pus în balanță cu posibilele efecte negative ale ajutorului, cum ar fi împiedicarea accesului altor operatori pe aceste piețe, permițând astfel consolidarea structurii oligopoliste a piețelor sau determinând serviciile publice de radiodifuziune să adopte comportamente anticoncurențiale pe piețele relevante.
6. Autoritatea ia în considerare, de asemenea, dificultățile pe care le-ar putea întâmpina unele state AELS în efortul de a obține fondurile necesare, în cazul în care costurile serviciului public pe cap de locuitor sunt mai ridicate, iar toate celelalte condiții rămân neschimbate⁽²⁹⁾.

⁽²⁸⁾ Aceasta nu înseamnă că un ajutor de stat poate fi un instrument justificat pentru a crește oferta și concurența pe piață. Ajutorul de stat care permite unui operator să se mențină pe piață, în ciuda pierderilor recurente, determină o denaturare gravă a concurenței, deoarece conduce, pe termen lung, la o ineficacitate sporită, o ofertă mai limitată și prețuri mai ridicate pentru consumatori. Ridicarea barierei juridice și economice la intrarea pe piață, punerea în aplicare a unei politici eficiente de luptă împotriva practicilor anticoncurențiale și promovarea pluralismului reprezintă o serie de instrumente mult mai eficiente în acest sens. Monopolurile naturale sunt, în general, reglementate.

⁽²⁹⁾ Dificultăți similare pot surveni și în cazul în care serviciul public de radiodifuziune se adresează unor minorități lingvistice sau răspunde unor nevoi locale.